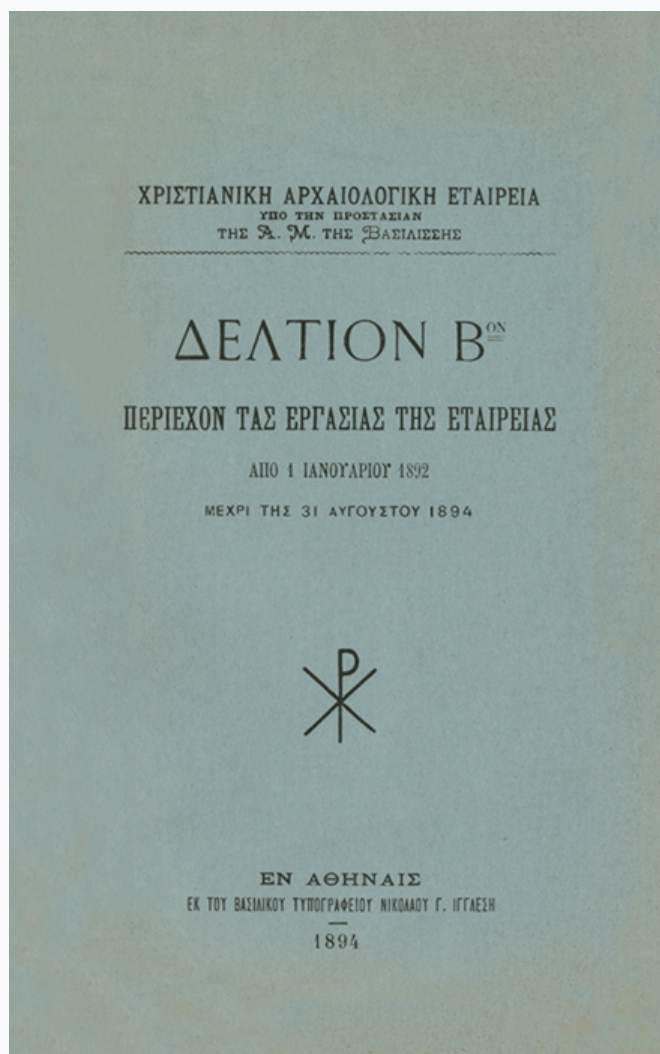

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 2 (1894)

Δελτίον ΧΑΕ 2 (1892-1894), Περίοδος Α'

Η Μονή της Οσίας Φιλοθέης (έκθεση)

(ΧΑΕ) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

doi: [10.12681/dchae.1530](https://doi.org/10.12681/dchae.1530)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΧΑΕ). (1894). Η Μονή της Οσίας Φιλοθέης (έκθεση). *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 2, 129–131. <https://doi.org/10.12681/dchae.1530>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η Μονή της Οσίας Φιλοθέης (έκθεση)

Δελτίον ΧΑΕ 2 (1892-1894), Περίοδος Α' • Σελ. 129-131

ΑΘΗΝΑ 1894

τάς γενικάς συνεδριάσεις τῶν ἑταίρων, ἀλλὰ μόνον πρὸς ἀπλὴν φύλαξιν ἀντικειμένων τινῶν, τὰ ὅποια δύνανται νὰ κατατεθῶσιν ἀλλοτρίῳ, ἤτοι, αἱ μὲν εἰκόνες τοῦ Θεοῦ, ὡς ἔχουσιν ἐν κυλίνδροις, νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὸ Μουσεῖον καὶ νὰ τεθῶσιν εἰς τινὰ γωνίαν, ἢ ἐπὶ τῶν ἑρμαρίων αὐτοῦ. Τὰ δὲ λοιπὰ ἀντικείμενα, ἤτοι, βιβλία, ἐγγράφα καὶ λοιπὰ, νὰ τεθῶσιν ἐν τῷ ὑπάρχοντι ἑρμαρίῳ καὶ νὰ παρακαλέσωμεν τὴν συνάδελφον ἑταιρείαν τοῦ «Ἑλληνισμοῦ» νὰ δώσῃ ἡμῖν γωνίαν τινὰ ἐν τῷ καταστήματι αὐτῇ, ὅπως τοποθετήσωμεν τοῦτο. Τοιοῦτον τρόπον, κύριοι, οἰκοδομοῦμεν κατ' ἔτος σπουδαῖον ποσὸν χρημάτων, ἀναλόγως τῶν πόρων ἡμῶν.

ὑποβάλλοντες δὲ τὴν ἐκθεσιν ἡμῶν ταύτην μετὰ τῶν παρατηρήσεών μας ἀνακινηθέντα τὴν ἐπὶ τούτων ὅλων κρίσιν εἰς τὸ Σεβαστὸν προεδρεῖον καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἀξιότιμα μέλη τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας.

Ἐν Ἀθῆναις τὴν 6 Μαΐου 1894.

Ἡ ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ

N. ΤΣΙΓΑΡΑΣ εἰσηγητὴς

Ε. ΡΑΥΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΩΣΗΦ ΙΩΑΚΕΙΜ

Ἡ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΟΣΙΑΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ

Τὰ ἱερεῖα τῆς Μονῆς τῆς Ὁσίας Φιλοθέης ἔμειναν ἐγκαταλειμένα εἰς τὴν κακὴν τύχην των καθ' ὅλην τὴν βασιλείαν τοῦ αἰμνήστου Ὁθωνος καὶ μέχρι τοῦ 1891, ὅτε ἐντὸς τοῦ περιόλου τῆς Μονῆς ἀπεφάσισεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Γερμανὸς ν' ἀνεγείρῃ τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον καὶ τὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν τὰ ἱερεῖα ταῦτα κατφκῆθησαν ὑπὸ οἰκογενειῶν ἀνεστίων, ὅφ' ὧν αἱ σωζόμεναι τέως ὀλίγα ἁγιογρα-

φαίει υπέστησαν εξορύξεις ὀφθαλμῶν καὶ παντοίας καταστροφάς. Ἐσώζοντο οὐχ ἥττον τινές τοιχογραφίαι καὶ τινες ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις. Ἡ Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἤλπιεν, ὅτι τὰ λείψανα ταῦτα τῶν ἐρειπίων ἤθελον περισωθῇ ὑπὸ τοῦ Σ. Μητροπολίτου. Δυστυχῶς συνέβη τὸ ἐναντίον. Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 24 φεβρουαρίου 1892 τοῦ συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας, ὁ ἀντιπρόεδρος κ. Κοζάκης Τυπάλδος ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἐπισταμένως ἐξήτασε τὰς ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς Μονῆς τῆς Ὁσίας Φιλοθέης σωζομένας τοιχογραφίας τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου καὶ τοῦ ἐστιατορίου. Παρὰ τοῦ Σ. Μητροπολίτου εἶχε πληροφορηθῇ τότε ὅτι τὸ ἐστιατόριον θὰ κρημνισθῇ καὶ ὁ Ναὸς θὰ ἀνακαινισθῇ. Ὁ κ. ἀντιπρόεδρος ἐξέφρασε πρὸς τὸν Σ. Μητροπολίτην τὴν γνώμην νὰ διατηρηθῇ τὸ ἐστιατόριον ὡς εἶχεν, ἢ, ἐὰν τοῦτο ἦτο ἀδύνατον, νὰ ἐκτοιχισθῶσι τοῦλάχιστον αἱ ἀγιογραφίαι μετὰ προσοχῆς καὶ τοποθετηθῶσιν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἑταιρείας, ἢ προτιμώτερον νὰ ἐκτοιχισθῶσιν εἰς ἄλλας αἰθούσας τῶν μεγάρων τὰ ὁποῖα ἔμελλον νὰ ἀνεγερθῶσιν· αἱ ἀγιογραφίαι τοῦ Ναοῦ νὰ συντηρηθῶσιν εἰς τὴν θέσιν τῶν καὶ νὰ ἀναπαρασταθῶσιν ὡς εἶχον, ἀφοῦ ὑπάρχουσιν αἱ γενικαὶ γραμμαὶ, δι' ὧν δύναται νὰ συμπληρώσῃ αὐτὰς ἐπιτήδειος καλλιτέχνης· ὁ δὲ ναὸς νὰ ἀνακαινισθῇ κατὰ τὸν τύπον τῶν Βασιλικῶν.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην, ὡς κατὰ διαφόρους συνεδριάσεις τοῦ 1892 καὶ 1893, ὅλα τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου ἔλαβον ἄλλεπαλλήλως τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ταῦτα πάντα ἐπανειλημμένως ὑπεβλήθησαν εἰς τὸν Σ. Μητροπολίτην. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τῆς τελείας καταστροφῆς τῶν ἐν λόγῳ λειψάνων συνεπληρώθη, παρελτὸς ὀλίγων κεφαλῶν ἀξίων λόγου, τὰς ὁποίας ἀπειτοίχισαν ἐκ τοῦ ἐστιατορίου ὁ γενικὸς ἐφορὸς τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Π. Καββαδίας, καὶ τὰς ὁποίας ἀπέθεσεν εἰς τὸ ἔθνικόν Μουσεῖον. Ὁ κ. Καββαδίας ἐσκόπει καὶ ἄλλας νὰ ἐκτοιχίσῃ ἀγιογραφίας, δυστυχῶς ὁμως εἰδοποιήθη ἄργά, ὅτε ἤδη τὸ ἐστιατόριον εἶχε κρημνισθῇ πρὸ ἡμερῶν.

Εἰς τὰ κατωτέρω δημοσιευόμενα δύο ἔγγραφα καὶ τὴν Ἐκθεσιν,

συνοφίζονται ἀρκούντως αἱ λεπτομέρειαι τοῦ ζητήματος.

Ὅπως περισωθῶσι τὰ ἀκόμῃ σωζόμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα λείψανα τῶν Χριστιανικῶν Ἀρχαιοτήτων, ἀνάγκη νὰ ἐννοήσωσι τὴν μεγάλην αὐτῶν οπουδακίότητα, ἡ Ἐκκλησία, ἡ πολιτικὴ ἐξουσία καὶ ἡ κοινωνία.

ΕΚΘΕΣΙΣ

πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς
Ἑταιρείας.

Κύριε Πρόεδρε

Τὸν σεμνὸν χῶρον τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀνδρίου ἐπισκεφθέντες τῇ ἐντολῇ τοῦ Συμβουλίου καὶ ἰδόντες τὰ σωζόμενα λείψανα τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ εὐκλείας, παρατρέχοντες τὸ ἱστορικῶς ἔνδοξον παρελθὸν αὐτῆς, ὡς γνωστὸν εἰς ὑμᾶς διὰ τῶν ἀξιολόγων μελετῶν τοῦ τε κ. Διευθυντοῦ τοῦ ἡμετέρου Χριστιανικοῦ Μουσείου καὶ τοῦ κ. Δ. Γ. Καμπούρογλου ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἀθηναίων, περιοριζόμεθα ν' ἀνακοινώσωμεν ὑμῖν τίς ἡ ἀξία τῆς Μονῆς ταύτης ὑπὸ καλλιτεχνικὴν καὶ ἀρχιτεκτονικὴν ἔποψιν, καὶ τίς ὁ κατὰλληλος τρόπος τῆς διαφυλάξεως ταύτης.

Καὶ πρῶτον· ἐν τῇ ἐστιατορίῳ τῆς ρηθείσης Μονῆς εὑρηνται πολλαὶ τοιχογραφίαι ΙΣ' αἰῶνος καὶ τινες μεταγενέστεραι, ὀλιγωτέρας μὲν καλλιτεχνικῆς ἀξίας, μεγάλης ὁμως σημασίας, καὶ σπανίζουσαι παραστάσεις λόγου ἀξίας Βυζαντιακῆς τέχνης. Τοῦ ΙΕ' αἰῶνος τοιχογραφίαι σώζονται μόνον τρεῖς· αὗται εἶνε κεφαλαιὸν παριστώσαι, ἡ μὲν τὴν ἁγίαν Αἰκατερίνην, αἱ δὲ ἄλλους ἁγίους. Ἡ τέχνη αὐτῶν εἶναι πολλῶ ἐξαιρετωτέρη τῶν συνήθων ἀγιογραφῶν, καὶ ἴσως αἱ μόναι, αἵτινες διασώθησαν μέχρις ἡμῶν σοβαρᾶς καλλιτεχνίας, αἱ ὁποῖαι ὑπενθυμίζουσιν ἡμῖν τὰ περί-